

PROGRAM

- L. v. Beethoven (1770-1827)** **Strygetrio i D-dur, opus 9 nr. 2**
- Allegretto
Andante quasi allegretto
Menuetto: Allegro
Rondo: Allegro
- Claude Debussy (1862-1918)** **Première Rhapsodie for klarinet og klaver**
- PAUSE
- Brett Dean (1961)** **Syv signaler**
- Impulse Study*
Floating floating, and delicately luminous
Morse I
Body language
Semaphore
Tallying
Morse 2
- Johannes Brahms (1833-1897)** **Klaverkvartet nr. 1 i g-mol, opus 25**
- Allegro
Intermezzo: Allegro ma non troppo
Andante con moto
Rondo alla zingarese

Lincoln Center Chamber Music Society

Ensemblet fra Lincoln Center Chamber Music Society i New York består af førende solister fra hele verden. Ensemblet er kendt for dets høje niveau og spændende programvalg, som udover klassikere altid omfatter et nykomponeret værk. Ensemblet består af **Wu Qian**, klaver, **Arnaud Sussmann**, violin, **Yura Lee**, violin og bratsch, **Nicholas Canellakis**, cello og **Tommaso Lonquich**, klarinet.

Koncerten lægger ud med **Beethoven**, som skrev samlingen af de tre strygetrioer opus 9 i 1790'erne. De var betydningsfulde milepæle i hans udvikling som musiker og kan betragtes som forstadier til de senere komponerede strygekvartetter. Vi skal i aften høre *strygetrio nr. 2 i D-dur fra opus 9*. Værket blev tilegnet grev Johann Georg Browne. Værket har 4 satser.

Claude Debussy har komponeret næste værk på programmet: *Première Rhapsodie for klarinet og klaver*. Hans kompositioner har givet navn til impressionismen i musikken. Hans sløring af musikkens metriske og rytmiske elementer og fremhævelse af det klanglige har meget tilfælles med sløringen af linjer og konturer i det impressionistiske maleri hos f. eks. Claude Monet. Værket blev bestilt af konservatoriet i Paris med henblik på klarineteksamen i 1910 og er således skrevet for at teste de studerendes færdigheder i f.eks. tonedannelse, vejtrækningskontrol og intonation. De fik udleveret værket en måned inden eksamen. Værket er dedikeret til Prospère Mimart, som var klarinetprofessor ved konservatoriet. Selv om det således oprindeligt ”blot” var en syv minutters eksamensopgave, har det mesterlige kvaliteter, som har ført til, at det ofte bliver spillet i koncertsale.

Titlen på næste værk er **Brett Dean´s Syv signaler**. Emnet drejer sig om den ikkeverbale kommunikations magt. Disse ”signaler uden sprog” strækker sig fra fysiske impulser til indkodningssystemer fra maritim praksis. Værket er dedikeret til koreografen Jiri Kylián som Brett Dean samarbejdede med i balletten fra 1998:”One of a Kind”.

Dean har komponeret aftenens værk for klaver, violin, cello og klarinet. Han synes klarinetten tilføjer en særlig energi og klangfarve til standardklavertrioen. Satsene er forbundet med hinanden ved deres indbyrdes beslægtede motiver. Værket var bestilt af THE CHAMBER MUSIC SOCIETY of LINCOLN CENTER, som ærede Brett Dean med ”Stoeger Prisen” i 2011. Uropførelsen af værket fandt sted 5. april i år i New York. De syv satser, her kaldet **De syv signaler**, har følgende betegnelser:

1) *Impulse Study* med et signallignende pizzicato i strygerne, der kontrasterer til de nervøse hurtige løb i klarinetten.

2) *Floating floating, and delicately luminous*. Satsen illustrerer et fyr, der udsender korte signaler. 3) *Morse I*. Satsen refererer til de nødkald, som Titanic udsendte konstant, efter skibet havde kollideret med et isbjerg i 1914. Desperationen høres i de tre instrumenters udvikling af et tæt rytmisk mønster, der stiger i intensitet.

4) *Body Language (Pas de deux)*. Satsen er et delikat flydende studie inspireret af dans, som er det mest sensuelle udtryk blandt ikkeverbale kommunikationsmåder. Figurer i klaveret er inspireret af Schumann's "Märchenerzählungen",

5) *Semaphore*. Satsen illustrerer et signalsystem frembragt af buerne. Der høres kvarttoner og støjlignende lyde.

6) *Tallying* er inspireret af den måde fanger selv registrerer, hvor længe de har siddet inde ved at lave streger på væggen.

7) *Morse 2*. Her genoptages Titanic's nødopkald. Violinen og celloen opfører en genfærdsversion af hymnen: "Nearer my God to me", den sidste melodi, som orkestret angiveligt spillede på den synkende "Titanic". SOS signalet stopper herefter pludseligt.

Aftenens sidste værk er **Brahms' klaverkvartet i g-mol opus 25**. Det er værd at bemærke, at de første kvartetter som komponisten og ikke mindst pianisten Brahms komponerede, er tre klaverkvartetter. Allerede i 1855 i Düsseldorf beskæftigede Brahms sig med denne genre, og han arbejdede med alle tre kvartetter samtidig. De første to fuldendte han i 1861, den tredje i 1874. Princippet i den såkaldte "udviklingsvariation" (entwickelnde variation) er særlig udpræget i den klaverkvartet, som vi skal høre i aften, og som er et af Brahms' vigtigste kammermusikværker. De centrale intervaller er sekst, kvart og sekund ud fra hvilke varianterne af hovedmotivet udvikler sig. Clara Schumann var pianisten ved førsteopførelsen, som fandt sted i Hamborg. Hun fandt kvartetten "kapriciøs". Brahms var begyndt at eksperimentere med sit dannede publikums forventninger til den klassiske sonateform med hovedtema, sidetema, "gennemføring" og reprise. Han indfører "falske" repriser, slørede afsnitsdannelser, "gentagelser", der viser sig at være nyformuleringer. Han er på grænsen til at overskride mediets udtryksrammer siger Karl Aage Rasmussen i biografien om Brahms. Nyt er det, at små motivelementer dannes, varieres, gendannes og genkombineres i en slags vedvarende "gennemføring". Med g-mol kvartetten gjorde Brahms sin entré i Wien, et år efter uropførelsen, og denne gang med Brahms selv som pianist, hvor især "sigøjnersatsen" gjorde lykke. I dag er denne klaverkvartet den mest populære af de tre kvartetter. Brahms biografen Richard Specht sagde om kvartetten: "Es ist Jugend in all ihrer Not, ihren überschwenglichen Seligkeiten, ihren Enttäuschungen, ihrer Liebeserwartung und ihrer mutigen, durch nichts ganz zu verwirrenden Lebenskraft". I 1937 bearbejdede Arnold Schönberg denne klaverkvartet for orkester, som ofte spilles i koncertsalene i dag.

Første sats: Den vældige første sats går langt ud over en standard sonateform, se ovenfor.

Anden sats: Brahms ændrede i sidste øjeblik betegnelsen scherzo til Intermezzo. Men den er en slags scherzo med en trio-midterdel, som afsluttes med en smuk lille coda. De ungarsk lydende melodier gør satsen til et farverigt karakterstykke.

Tredje sats: Andante con moto er bredt syngende, næsten hymnisk.

Fjerde sats: Rondo alla zingarese er en fejende finale inspireret af ungarsk zigøjnermusik.

Eva Kullberg

Kære publikum. Sluk venligst for lyden på din telefon. Desuden beder vi om, at man venter med at tjekke henvendelser på telefonen ... til efter koncerten. Tak!

MUSIKHUSET AARHUS

Lille sal mandag den 8. april 2019

Lincoln Center Chamber Music Society

aarhus
musikforening